

Burgemeester Waaijerbrug

BIJZONDERE VERBINDING TUSSEN BIJZONDERE NATUURGEBIEDEN

Bijzondere natuurgebieden vragen om een bijzondere verbinding. Zoetermeer heeft enkele grote parken binnen haar gemeentegrenzen. Die parken liggen op hun beurt aan de grenzen met het Groene Hart en Midden-Delfland. Architect Syb van Breda ontwierp de Burgemeester Waaijerbrug als schakel tussen de regionale fietsroutes die door deze natuurgebieden lopen. Dit boek biedt een terugblik op de bouw van deze opmerkelijke brug.

Inhoud

Voorwoord	3
De architect: Syb van Breda	4
De bouwer - BSB Staalbouw	6
Nieuwe Driemanspolder	8
Bouw in Beeld	10
- De voorbelasting - 2011	12
- Het fundament - eind 2012/begin 2013	14
- Nachtwerk - februari 2013	16
- Bijzonder transport - april - mei - juni 2013	18
- Monteren van de brugdelen - mei - juni 2013	20
- Bouwpakket - juli 2013	24
- De puzzel compleet - 13 en 14 juli 2013	26
- Inrichting juli - augustus - september 2013	30
- Verlichting - december 2013	32
De brug na oplevering	34

Voorwoord

Bijzondere natuurgebieden vragen om een bijzondere verbinding. Dat was voor de gemeente Zoetermeer de reden om in september 2009 een openbare prijsvraag onder architecten uit te schrijven. Opdracht aan de deelnemers: 'Ontwerp een karakteristieke brug die een belangrijke schakel wordt in een regionaal netwerk van fietspaden.'

Het moest een fiets- en voetgangersbrug worden, die het Westerpark verbindt met de Nieuwe Driemanspolder, een recreatie- en waterbergingsgebied in wording. De Leidschendamseweg (N469) en de trambaan voor de RandstadRail vormden een barrière tussen deze gebieden. Op een grotere schaal gezien is de brug een schakel in regionale fietsverbindingen tussen de Zoetermeerse parken en het Groene Hart, Midden Delfland, het duingebied en het Westland.

De winnaar van de prijsvraag was de Leidse architect Syb van Breda die samen met Techconsult het ontwerp met de werknaam Hobbema 2.0 indiende. Zij lieten zich voor het ontwerp van de brug inspireren door een schilderij van een landweg van de zeventiende-eeuwse schilder Meindert Hobbema.

De Burgemeester Waaijerbrug, vernoemd naar mijn voorganger Jan Waaijer, valt niet meer weg te denken uit het landschap aan de westkant van Zoetermeer en het lijkt zelfs of hij er altijd heeft gestaan. Het is een bijzonder fraaie en tevens duurzame brug.

Op de volgende pagina's leest en ziet u meer over het maken van de brug. Ook dat is een bijzonder verhaal.

Burgemeester Charlie Aptroot

De architect - Syb van Breda

Het ontwerp van de Burgemeester Waaijbrug was de eerste grote opdracht voor de Leidse architect Syb van Breda, die vlak voordat de prijsvraag werd uitgeschreven zijn eigen bureau had opgericht. Samen met Jeffrey Rundberg van Techconsult waagde hij de gok.

"Het was een spannende tijd", herinnert hij zich. "We zaten midden in de economische crisis, er werd nauwelijks nog gebouwd in Nederland. De gemeente Zoetermeer toonde lef door in die tijd een prijsvraag uit te schrijven. Ik was direct gefascineerd. Het ging hier om een brug tussen twee kunstmatige landschappen. Overal ter wereld leggen bruggen de verbinding tussen natuurlijke landschappen, maar daarvan is hier geen sprake. De heuvels in het Westerpark komen hier van nature niet voor. En het landschap aan de andere kant van de brug - de Nieuwe Driemanspolder - bestaat nog niet. Interessant is ook dat de brug in een landschap ligt: er staat in een straal van een kilometer nauwelijks bebouwing. In het westen van Nederland is dat een uitzondering, de meeste bruggen staan in de bebouwde kom. Tenslotte sprak ook de vraag naar een duurzame brug me erg aan."

De lijnen in het landschap van weilanden en akkers in de Driemanspolder en van de trambaan en de provinciale weg leidden

hem naar de zeventiende-eeuwse schilder Meindert Hobbema. Diens 'Laantje van Middelharnis' inspireerde Syb voor het ontwerp van de Burgemeester Waaijbrug.

"De bomen aan de zijkant van die laan maken daar een soort besloten ruimte van; ze beschermen je een beetje. Dat heb ik terug laten komen in de brug, waar de rijen lampen aan de zijkanten een beschut idee geven, maar waar je toch ook de enorme ruimte erom heen ervaart. Verder is er geen groter contrast denkbaar. Het Laantje is recht en aards, in een natuurlijk landschap, terwijl de brug kronkelt en zweeft in een kunstmatig gebied. Ik heb ook oude landschappelijke elementen zoals de Hoogeveenseweg gebruikt en een accent gegeven."

"Vanwege het bijzondere landschap hebben we gekozen voor cortenstaal. Het is een landschappelijk en aards materiaal, waardoor de brug goed opgaat in het achterliggende bos. Het staal roest, maar roest niet door. Cortenstaal vormt een beschermende huid om de brug, een patina, waardoor nauwelijks onderhoud nodig is. Deze brug is ook na jaren nog mooi. En als de brug op een dag niet meer nodig zou zijn, kan het staal worden gesmolten en opnieuw gebruikt. We hebben minimaal materiaal gebruikt: de brug is drie keer zo licht als een gewone brug."

De bouwer - BSB Staalbouw

"Als ik in de buurt ben, rij ik altijd even om om naar de Burgemeester Waaijerbrug te gaan kijken. Het blijft onze brug, ook al staat die in Zoetermeer. Wij zijn een nuchter Fries bedrijf, maar iedereen bij ons is heel trots op onze producten, dus ook op dit prachtige exemplaar." Dat zegt Leo van der Bij, (zie foto-inzet) commercieel directeur van BSB Staalbouw, dat verantwoordelijk is voor de productie van de brug.

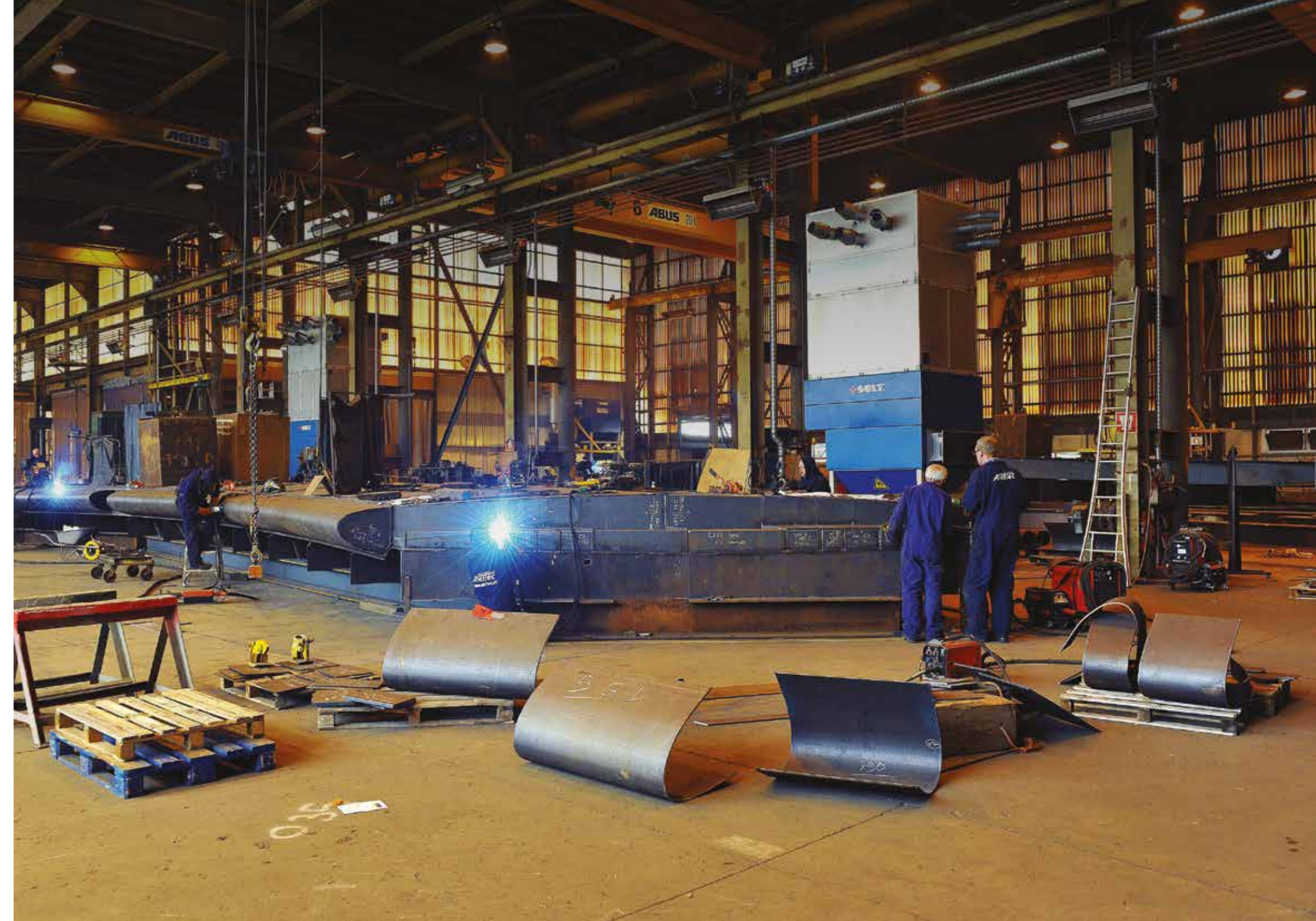
Het bedrijf heeft een indrukwekkend aantal bruggen op zijn naam staan, maar volgens Leo van der Bij is de Burgemeester Waaijerbrug een zeldzaam product. BSB Staalbouw is gevestigd in Suameer, in de buurt van Leeuwarden.

"Normaal gesproken bouwen we een brug geheel in onze werkplaats en vervoeren hem daarna via het water naar zijn plaats van bestemming. Dat lukte niet bij deze brug, want hij was te groot voor de sluis bij Lemmer waar we altijd doorheen moeten. We hebben hem in delen gemaakt en die met bijzondere transporten over de weg naar het westen vervoerd. Daar zijn ze langs de weg

op de bouwplaats aan elkaar gelast. Vervolgens is de brug 's nachts op zijn plek gehesen. Het was een hele spannende klus. De 34 kolommen van de brug hebben we ter plekke aan de brugdelen gelast. Van tevoren waren er al 34 vaste punten voor de fundering gemaakt. De kolommen pasten daar tot op de millimeter nauwkeurig op. Dat is hoogstaand rekenwerk. De spannendste momenten beleefden we tijdens het nachtwerk, want ergens ben je toch bang dat er iets misgaat of dat het niet past. Gelukkig ging het allemaal in een keer goed.

We zijn een paar maanden in Zoetermeer geweest om ter plekke het werk te doen dat we anders in de werkplaats uitvoeren. Onze medewerkers sliepen in een hotel in de buurt. Tijdens het werk hebben we een aantal langdurig werklozen uit Zoetermeer op de bouw opgeleid tot lasser.

Het ontwerp, de uitvoering in cortenstaal en de verlichting: dat alles maakt deze brug heel bijzonder."

Nieuwe Driemanspolder

De Driemanspolder ligt tussen de Delftsewallen in Zoetermeer en de Stompwijkseweg in Stompwijk. Aan de noordzijde van deze polder ligt de Voorweg en aan de zuidzijde de Landscheiding tussen Rijnland en Delfland, ongeveer ter hoogte van de A12.

Het is een gebied van ruim duizend hectare dat in de zeventiende eeuw als gevolg van de turfwinning geheel onder water stond. Met acht windmolens en de inspanning van ontelbare arbeiders die sloten groeven en dijken opwierpen is het gebied drooggemalen en geschikt gemaakt voor de landbouw.

In de eeuwen erna hebben boeren hier de grond bewerkt, tot Zoetermeer ging uitbreiden. Nu liggen hier de woonwijken Driemanspolder en Meerzicht met het Westerpark en de golfbaan. De RandstadRail en de Leidschendamseweg liggen tussen het Westerpark en het laatste agrarische deel van de Driemanspolder.

Hier is het recreatie- en waterbergingsgebied de Nieuwe Driemanspolder gepland. Naar verwachting is dit project in 2020 voltooid. Meer informatie is te vinden op www.n3mp.nl

Hoogeveenseweg

De Hoogeveenseweg is een karrenspoor in het landschap. Over de weg is niet veel bekend. Hij ligt in de Driemanspolder en loopt van de Voorweg naar de 's-Gravenweg/Nieuwegeweg in Nootdorp. Op de kaart van Dou uit 1687 wordt de weg aangeduid als 'Middelweg'. Op de kaart van de Provinciale Staten van Zuid-Holland uit 1846 wordt de weg 'Hoogeveenseweg' genoemd. De gemeente Zoetermeer heeft bij raadsbesluit van 25 oktober 1978 de weg overgenomen van het waterschap de Nieuwe Driemanspolder, sinds 1979 waterschap De Ommedijck. Dat waterschap is later opgegaan in het hoogheemraadschap van Rijnland.

(Bron: Kroniek van de Driemanspolder onder Zoetermeer en Stompwijk 1668 - 1737 door Ronald Grootveld, Zoetermeer, 2005).

Bouw in beeld

Eerst kwamen de graafmachines en bulldozers. Zij wierpen aan beide zijden van de Leidschendamseweg en de trambaan hoge heuvels op. Daarna was het weer een paar maanden rustig in dit gebied, zodat de bodem onder deze heuvels kon inklinken om een stevige ondergrond te vormen voor de Burgemeester Waaijbrug. Toen kwamen de bouwers weer terug. Zij sloegen heipalen, stortten beton en zorgden voor een betrouwbaar fundament.

Op een ochtend in het voorjaar arriveerde in alle vroegte een bijzonder transport uit Friesland met de onderdelen van de brug. De aannemer en zijn medewerkers zetten delen hiervan meteen op hun definitieve plek; de rest werd op de bouwplaats naast de Leidschendamseweg voor een deel aan elkaar gelast. Deze operatie herhaalde zich nog eens waarna het 'bouwpakket' compleet was en het moment aanbrak waar alle betrokkenen met spanning naar hadden uitgekeken: de brug kon op zijn definitieve plaats worden gezet. Dat gebeurde tijdens een weekend waarin de Leidschendamseweg voor alle verkeer was afgesloten. Het deel over de RandstadRailbaan werd 's nachts op zijn plek getakeld, zodat de tram gewoon kon blijven rijden. Het was spectaculair en

het was millimeterwerk. Na afloop haalde iedereen opgelucht adem, want ook al waren de voorbereidingen goed geweest, het bleef spannend of het echt wel paste. Dat deed het, zowel letterlijk als figuurlijk, want toen de brug eenmaal stond, was het of hij er altijd al geweest was.

In de weken hierna werd de brug verder afgemaakt en ingericht voor fietsers en voetgangers. De gemeente legde lange, flauw stijgende op- en afritten aan, zodat de brug - die zes meter hoog is - voor iedereen goed toegankelijk is. Een van de afritten blijft dicht tot hij kan worden aangesloten op het fietspad door de Nieuwe Driemanspolder.

Uiteindelijk kon de verlichting worden aangebracht en stond niets de feestelijke officiële opening meer in de weg.

De brug verbindt de parken met de grote landschappen in de omgeving: het Groene Hart, Midden-Delfland, het duingebied en het Westland. Het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling en de provincie Zuid-Holland vinden de brug zo belangrijk dat ze forse subsidies hebben toegekend voor de bouw hiervan.

De voorbelasting - 2011

Eerst kwamen de graafmachines en bulldozers.
Zij wierpen aan beide zijden van de Leidschendamseweg en de trambaan hoge heuvels op.
Daarna was het weer een paar maanden rustig in dit gebied, zodat de bodem onder deze heuvels
kon inklinken om een stevige ondergrond te vormen voor de Burgemeester Waaijerbrug.

Het fundament - eind 2012/begin 2013

Toen kwamen de bouwers weer terug.
Zij sloegen heipalen, stortten beton en zorgden voor een betrouwbaar fundament.

Nachtwerk - februari 2013

Het fundament langs de trambaan werd 's nachts aangebracht, zodat het openbaar vervoer geen hinder had van het werk.

Bijzonder transport - april - mei - juni 2013

Op een ochtend in het voorjaar arriveerde in alle vroege een bijzonder transport uit Friesland met de onderdelen van de brug.

Er waren meerdere transporten nodig voor alle onderdelen in Zoetermeer waren.

Monteren van de brugdelen - mei - juni 2013

De aannemer en zijn medewerkers zetten sommige onderdelen meteen op hun definitieve plek;
de rest werd op de bouwplaats naast de Leidschendamseweg voor een deel aan elkaar gelast.

Monteren van de brugdelen - mei - juni 2013

Het monteren van alle brugdelen nam enkele weken in beslag.

Bouwpakket - juli 2013

Het werk duurde tot het 'bouwpakket' compleet was en begin juli het moment aanbrak waar alle betrokkenen met spanning naar hadden uitgekeken: de brug kon op zijn definitieve plaats worden gezet.

De puzzel compleet - 13 en 14 juli 2013

Dat gebeurde tijdens een weekend waarin de Leidschendamseweg voor alle verkeer was afgesloten.
Het deel over de RandstadRailbaan werd 's nachts op zijn plek getakeld, zodat de tram gewoon kon blijven rijden.
Het was spectaculair en het was millimeterwerk.

De puzzel compleet - 13 en 14 juli 2013

Na afloop haalde iedereen opgelucht adem, want ook al waren de voorbereidingen goed geweest, het bleef spannend of het echt wel paste.

Dat deed het, zowel letterlijk als figuurlijk, want toen de brug eenmaal stond, was het of hij er altijd al geweest was.

Inrichting juli - augustus - september 2013

In de weken hierna werd de brug verder afgemaakt en ingericht voor fietsers en voetgangers.

De gemeente legde lange, flauw stijgende op- en afritten aan, zodat de brug - die zes meter hoog is - voor iedereen goed toegankelijk is.

Verlichting - december 2013

Uiteindelijk kon de verlichting worden aangebracht en stond niets de ingebruikname van de fietsbrug meer in de weg.

Burgemeester Waaijerbrug voltooid

De brug verbindt de parken met de grote landschappen in de omgeving: het Groene Hart, Midden-Delfland, het duingebied en het Westland.

Colofon

Uitgave: gemeente Zoetermeer

Tekst: Sylvia Roes

Vormgeving en opmaak: Putter creatieve communicatie

Fotografie: Erwin Dijkgraaf Fotografie en Jaap Spieker (Leo van der Bij)

Druk: Drukkerij van Deventer bv

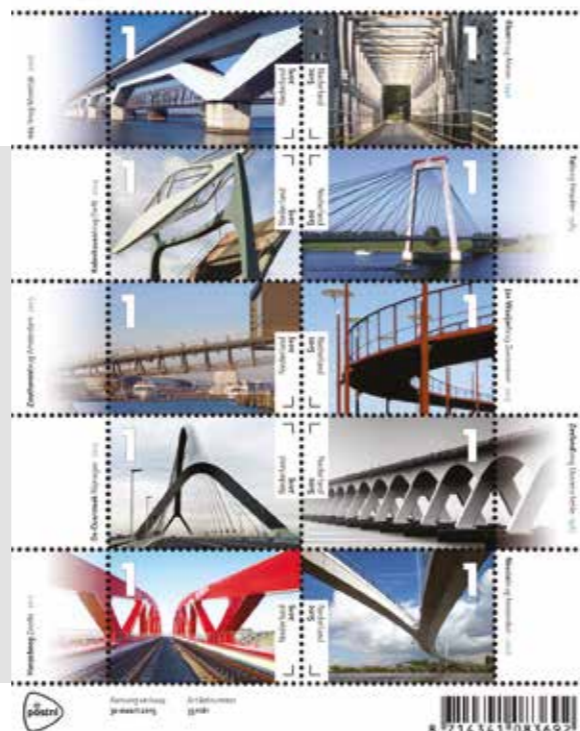
Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst.
Dit project wordt mede mogelijk gemaakt
door het Europees Fonds voor Regionale
Ontwikkeling.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt
door de provincie Zuid-Holland.

De Burgemeester Waaijerbrug is door PostNL opgenomen in de serie postzegels 'Bruggen in Nederland'. Deze serie toont tien markante Nederlandse bruggen die een belangrijke verkeersfunctie of een bijzondere vormgeving hebben.

Bruggen in Nederland

Oud-burgemeester Waaijer onthulde bij de feestelijke opening van de brug op 12 december 2013 het naambord. V.l.n.r. wethouder M. Houtzager (gemeente Leidschendam-Voorburg), gedeputeerde H. Weber (provincie Zuid-Holland), burgemeester Ch. Aptroot (Zoetermeer), mevrouw Waaijer, oud-burgemeester J. Waaijer en wethouder B. Emmens (Zoetermeer).

